

**Омбудсман України
Ombudsman of Ukraine**

ЗВІТ

**про результати відвідування
Знам'янського міськрайонного суду Кіровоградської області**

19.10.2023

м. Кропивницький, 2023

I. ВСТУП

На виконання функцій національного превентивного механізму відповідно до Факультативного протоколу до Конвенції проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження та покарання, на підставі ст. ст. 13, 19-1, 22 Закону України «Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини», групою НПМ здійснено відвідування Олександрійського міськрайонного суду Кіровоградської області (далі – Суд).

Відвідування здійснювали наступні члени групи НПМ:

Григоренко Ольга Олександрівна, головний спеціаліст відділу сприяння роботі регіональних представництв – керівник групи НПМ;

Жученя Віктор Семенович – регіональний координатор взаємодії з громадськістю Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини у Кіровоградській області.

Загальна інформація.

Керівництво Знам'янського міськрайонного суду:

Український Віталій Валентинович, голова суду, призначений на посаду з 02.07.2021.

Григор'єва Марина Дмитрівна, керівник апарату суду.

Скарги від підсудних (засуджених, адмінарештованих) осіб на умови тримання та неналежне поводження на адресу суду протягом 2022-2023 років не надходили.

Факти заподіяння тілесних ушкоджень чи насильницького заподіяння смерті утримуваного під час перебування в суді відсутні.

Основною та головною функцією міськрайонного суду як органу державної влади є здійснення правосуддя, захист інтересів громадян, юридичних осіб під час розгляду справ. Суд розглядає цивільні, кримінальні, адміністративні справи, а також справи про адміністративні правопорушення у випадках та порядку, передбачених процесуальним законом.

Апарат суду підпорядковується керівникові апарату і координує свою діяльність з територіальним управлінням Державної судової адміністрації України в Кіровоградській області.

Моніторингова група ознайомилася з умовами знаходження та доступу громадян до суду, умовами утримання осіб, які перебувають під вартою та доставляються до суду для здійснення судочинства. Належна увага була приділена умовам перебування осіб, які конвоюються до суду для розгляду кримінальних проваджень.

Знам'янський міськрайонний суд Кіровоградської області розташований на першому та другому поверсі двоповерхової будівлі за адресою: вул. Маяковського 30, м. Знам'янка, Кропивницький район, Кіровоградська область.

У будівлі суду є два відокремлені входи, територія будівлі парканом не огорожена. При вході розміщена табличка з назвою установи, графік роботи.

(фото 1,2. 6).

Відповідно до штатного розпису на 2023 рік у суді визначено 8 суддів, на теперішній час здійснюють правосуддя 5 суддів, 3 вакантні посади.

У суді обладнано 2 зали для розгляду судових засідань: які використовуються як для слухання цивільних справ та для слухання кримінальних проваджень. Зали облаштовані боксами з органічного скла, для підсудних (засуджених), заграбовані вікна, системи аудіо- та відеофіксації. Забезпечено проведення судового засідання у режимі відеоконференції.

У залах судового засідання встановлено загородження для підсудних із спеціального захисного скла загальними розмірами: висота 2,20 м., глибина – 1,20 м., ширина – 2.40 м. (при нормах на одну особу 0,8 м. кв. може забезпечити тримання 3 осіб) з дотриманням вимог ДБН В.2.2-26:2010 «Будинки і споруди. Суди».

Освітлення природне і штучне в задовільному стані.

У приміщеннях суду змонтовано кондиціонери. Доступ до свіжого повітря забезпечено.

Вікна залів судових засідань обладнані решітками, лави для розміщення підсудних (засуджених) осіб прикріплені до підлоги. Зали судового засідання обладнані необхідною технікою та технічними засобами фіксування судового процесу з можливістю відеозапису судового засідання (фото 3,4,7).

На час військового стану в суді визначено етапні дні для конвоювання обвинувачених (підсудних) вівторок, четверг. Кількість заявок суду на конвоювання ув'язнених (засуджених) – 12 (тиждень), 45 (місяць). На день моніторингу відсутні заявки суду на конвоювання ув'язнених (засуджених).

На контрольно-пропускному пункті (прохідній), працівниками судової охорони забезпечується контрольований доступ відвідувачів до суду. На пропускному пункті наявна аптечка, в яких містяться ліки необхідні для надання первинної домедичної допомоги з актуальним строком придатності (фото 10).

На 1 поверсі будівлі суду облаштовано одну залу судових засідань, кабінет служби судової охорони, вбиральню та розпочато ремонт для облаштування конвойних приміщень.

У приміщеннях суду встановлено інформаційні стенди з наявною інформацією про графік прийому громадян, зразки документів, нормативно-правовими актами, телефони гарячих ліній Державної судової адміністрації України, надання безоплатної правової допомоги, правила та обов'язки учасників судових процесів, розклад судових справ, тощо (фото 5).

Інформація про судові засідання на стендах актуалізується, двері службових кабінетів мають нумерацію і інформаційні таблички, на залах судових засідань наявні інформаційні таблички.

Відповідно до штатного розпису на 2023 рік передбачено 14 посад суддів, на теперішній час здійснюють правосуддя 6 суддів, 5 без повноважень.

Через недостатню площу приміщень працівники суду розміщені в службових кабінетах по 5-7 осіб, що значно ускладнює виконання службових обов'язків.

Під час відвідування Знам'янського міськрайонного суду Кіровоградської області порушень правил пожежної безпеки та вимог до експлуатації вогнегасників не встановлено. Так, згідно з вимогами ДСТУ 4297-2004 та НАПБ.01.008-2004 усі вогнегасники, які перебувають у приміщенні суду направляються на періодичне технічне обслуговування. На коридорах та в кабінетах розміщені вогнегасники. Приміщення суду обладнано протипожежною сигналізацією, розроблені та розміщені у доступних місцях плани евакуації та інструкція з пожежної безпеки. На першому та другому поверхах будівлі є знаки, що вказують на вихід і можуть допомогти зорієнтуватись під час пожежі. На другому поверсі облаштовано аварійний вихід.

У зв'язку із запровадженням в державі режиму воєнного стану, масовими ракетними обстрілами у Знам'янському міськрайонному суду відсутнє власне облаштоване укриття. Згідно Наказу Знам'янського міськрайонного суду від 27.09.2022 року №36 «Про організацію роботи суду під час повітряної тривоги або інших сповіщень про небезпеку, які надходять від органів управління цивільного захисту», співробітники суду використовують сусіднє приміщення Знам'янської адміністративної будівлі. Відповідно до Наказу №75/од від 14.11.2022 Знам'янського міськрайонного суду затверджено План суду на особливий період та Інструкції реагування на надзвичайні ситуації у Знам'янському міськрайонному суді Кіровоградської області.

Попередні зауваження.

Попереднє відвідування групи НПМ здійснено 11.03.2021. За результатами попереднього відвідування НПМ виявлені порушення прав підсудних (засуджених), а саме: права на захист, на гідні умови тримання, права на доступність осіб з інвалідністю та маломобільних осіб.

За результатами попереднього відвідування НПМ вносились такі рекомендації:

Рекомендації Територіальному управлінню державної судової адміністрації України в Кіровоградській області щодо усунення виявлених недоліків та порушень:

- опрацювати питання щодо фінансування Знам'янського міськрайонного суду Кіровоградській області для приведення його приміщення відповідно до державних та міжнародних стандартів;
- внести клопотання до Знам'янської міської ради, щодо виділення додаткових приміщень для функціонування Знам'янського міськрайонного суду Кіровоградської області;
- розглянути питання щодо обладнання конвойного приміщення у відповідності до вимог Державних будівельних норм України В.2.2- 26:2010 «Будинки і споруди. Суди», у т. ч. необхідною кількістю камер для підсудних (засуджених), кімнат для роботи адвоката з підсудним (засудженим) та для ознайомлення з матеріалами справи.

Голові Знам'янського міськрайонного суду Кіровоградської області:

Забезпечити:

- доступ до питної води як обвинувачених, підсудних осіб, так і відвідувачів суду;
- контроль за проведенням температурного скринінгу усього персоналу, відвідувачів установи та усіх без винятку підсудних/засуджених;
- доступ осіб з інвалідністю до приміщення Знам'янського міськрайонного суду відповідно до норм законодавства України;
- обладнати туалетні кімнати поручнями для осіб з мало мобільних груп.

II. ФАКТИ, ВИЯВЛЕНІ ПІД ЧАС ВІДВІДУВАННЯ

1. Порухення права на захист (стаття 6 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, стаття 59 Конституції України).

У порушення вимог пункту 6.5 Державних будівельних норм України В. 2.2- 26:2010 «Будинки і споруди. Суди» у приміщенні суду не облаштовано кімнату для роботи адвоката з підсудними (засудженими), що унеможлиблює реалізацію їх права на конфіденційне побачення, що свідчить про порушення права на професійну правничу допомогу (стаття 6 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, стаття 59 Конституції України). Відсутнє приміщення для ознайомлення з матеріалами справи у відвідувачів суду. Ознайомлення з матеріалами справи здійснюється у приміщенні канцелярії, коридорі.

2. Порухення права на гідні умови тримання (стаття 25 Загальної декларації прав людини).

На час проведення візиту, у приміщенні суду відсутні камери для утримання ув'язнених/засуджених та приміщення конвою.

Відповідно до Інструкції з організації конвоювання та тримання в судах обвинувачених(підсудних), засуджених за вимогою судів у приміщеннях судів відповідно до вимог Державних будівельних норм України В.2.2-26:2010 «Будинки і споруди. Суди» обладнуються: камери, приміщення для розміщення особового складу варти і санітарні вузли. Дані приміщення у суді відсутні.

Через відсутність вище зазначених приміщень особи тримаються без доступу до води, не забезпечуються харчуванням, та це унеможлиблює забезпечення режиму роздільного утримання різних категорій доставлених/затриманих громадян (чоловіків, жінок, неповнолітніх) .

Під час доставлення обвинувачених (підсудних), засуджених до суду, вони чекають судового засідання невизначений проміжок часу у автозаках, в коридорі суду або знаходяться в залах судових засідань разом з іншими підсудними та являються слухачами розгляду інших кримінальних справ.

Також не обладнаний окремий санітарний вузол для обвинувачених (підсудних), засуджених.

Необхідно також зазначити, що відповідно до вимог ДБН та Інструкції з організації конвоювання та тримання у судах обвинувачених (підсудних),

засуджених за вимогою суддів, затвердженої наказом Міністерства внутрішніх справ України, Міністерства юстиції України, Верховного Суду України Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних та кримінальних справ, Державної адміністрації України, Генеральної прокуратури України від 26 травня 2015 року № 613/785/5/30/29/67/68 в приміщенні Знам'янського міськрайонного суду Кіровоградської області відсутня огорожена стоянка для спеціального автомобіля. Разом з тим, розпочато роботи щодо облаштування конвойного приміщення для підсудних (засуджених) (фото 11,12).

3. Порушення права осіб з інвалідністю, передбачені Конвенцією про права осіб з інвалідністю, ратифікованою Законом України №1767 від 16.12.2009.

У порушення вимог пункту 5.2.1 Державних будівельних норм. Інклюзивність будівель і споруд. Основні положення. ДБН В.2.2-40:2018 не зважаючи на наявність пандусу який розташований з центральної сторони суду маломобільні групи населення не в змозі без сторонньої допомоги потрапити до перепускного пункту та першого поверху будівлі суду внаслідок наявності між ними сходів та відсутності на них пандусу.

Зовні будівлі облаштований пандус, але користуванням пандусом заважає частина металевої конструкції навісу (фото 8).

При вході в приміщення розташована арка металошукач та турнікет, що унеможливорює пересування осіб в інвалідних візках (Фото 9). Внутрішні приміщення мають подекуди високі пороги.

У разі потреби, працівники Служби судової охорони підіймають відвідувача на інвалідному візку власноруч. Відсутня кнопка виклику чергового біля входу до будівлі суду. На сходах в будівлі суду відсутнє контрастне маркування. Крім того приміщення суду не обладнане ліфтом/підйомником, особи з обмеженими можливостями не мають доступу до приміщень, які розташовані на 2 поверсі. Санітарний вузол суду не пристосований для користування ним особами з інвалідністю через відсутність в ньому поручнів.

Відсутній ізольований маршрут конвоювання обвинувачених (підсудних), засуджених осіб

III. РЕКОМЕНДАЦІЇ

Територіальному управлінню державної судової адміністрації України в Кіровоградській області:

- опрацювати питання щодо фінансування Знам'янського міськрайонного суду Кіровоградській області для приведення його приміщення відповідно до державних та міжнародних стандартів;
- внести клопотання до Знам'янської міської ради, щодо виділення додаткових приміщень для функціонування Знам'янського міськрайонного суду Кіровоградської області;
- розглянути питання щодо обладнання конвойного приміщення у відповідності до вимог Державних будівельних норм України В.2.2- 26:2010 «Будинки і

споруди. Суди», в т.ч. необхідною кількістю камер для підсудних (засуджених), кімнат для роботи адвоката з підсудним (засудженим) та для ознайомлення з матеріалами справи.

Голові Знам'янського міськрайонного суду Кіровоградської області:

- вжити заходів щодо обладнання входу до приміщення суду відповідно до Державних будівельних норм України В.2.2-26:2010 для забезпечення прав осіб з інвалідністю;
- завершити роботи щодо облаштування конвойних приміщень у відповідності до вимог Державних будівельних норм України В.2.2- 26:2010 «Будинки і споруди. Суди», в т.ч. необхідною кількістю камер для підсудних (засуджених), кімнат для роботи адвоката з підсудним (засудженим) та для ознайомлення з матеріалами справи.
- обладнати туалетну кімнату з необхідним пристосуванням для осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення.

Додатки: фотокопії на 2 арк.

**Керівник групи НПМ
головний спеціаліст Відділу сприяння
роботі регіональних представництв
Секретаріату Уповноваженого
Верховної Ради України
з прав людини**

Ольга ГРИГОРЕНКО

Додатки до звіту

фото 1

фото 2

фото 3

фото 4

фото 5

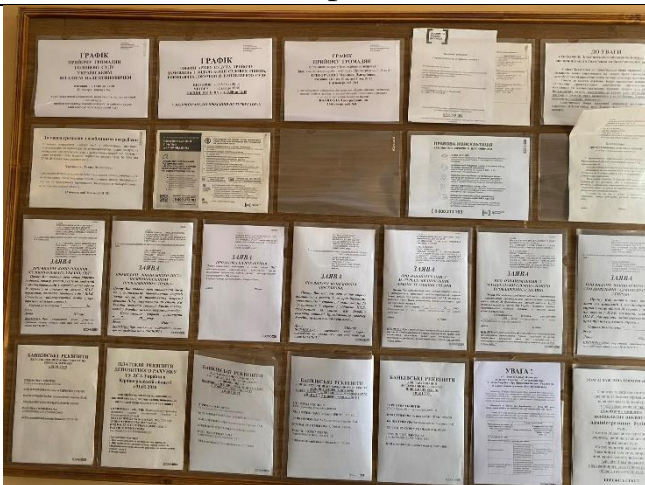

фото 6

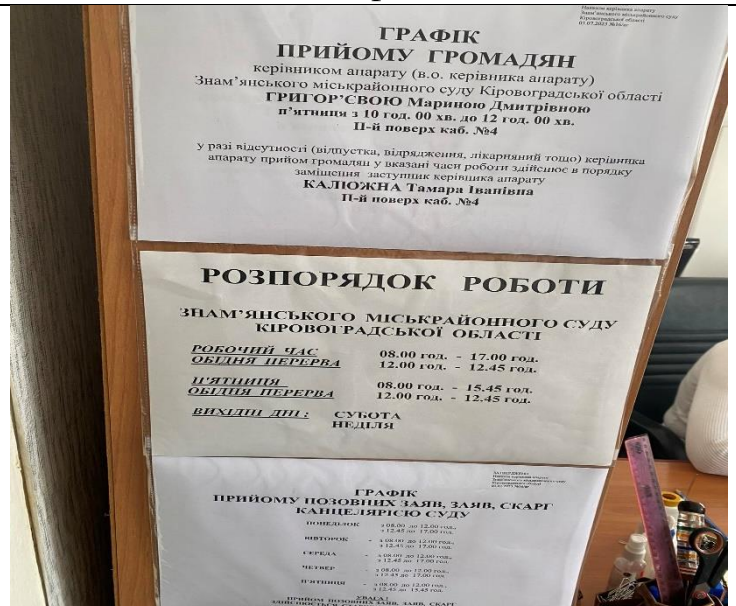

фото 7

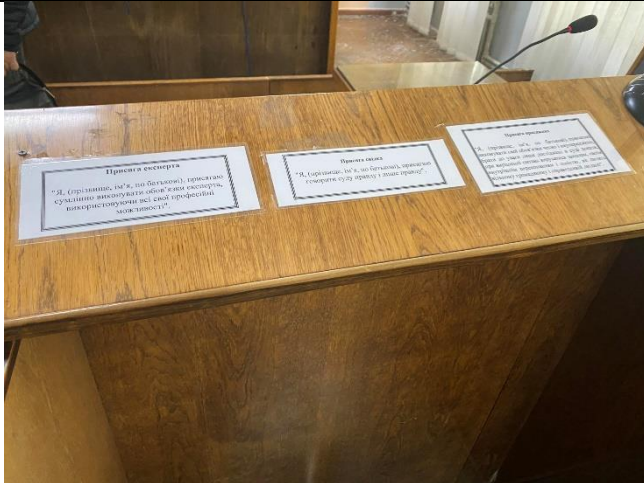

фото 8

фото 9

фото 10

фото 11

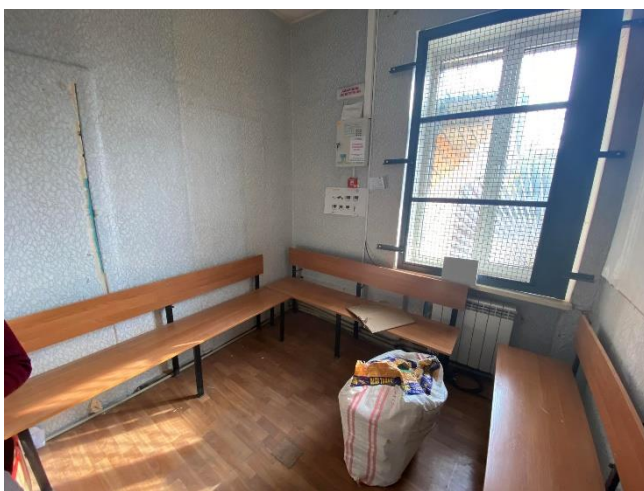

фото 12

